MH-421
(मूंग बीज)

भूमि एवं खेत की तैयारी :- मूंग के लिए गहरी जल निकास युक्त दोमट या हल्की मिट्टी अधिक उपयुक्त रहती है। भूमि लवणीय एवं क्षारीय नहीं होनी चाहिए। 2-3 जुताई, पाटा लगाकर भुरभुरी एवं समतल भूमि तैयार करें।

बुवाई का समय :- खरीफ मूंग 15 जून -15 जुलाई, पछेती बिजाई 20 जुलाई तक।
जायद मूंग 1 मार्च -30 मार्च तक, पछेती 10 अप्रेल तक।

बीज की मात्रा एवं दूरी :

बीज दर : खरीफ 6-7 किग्रा प्रति एकड़/जायद 10-12 किग्रा प्रति एकड़।

पंक्ति से पंक्ति की दूरी : खरीफ 30-40 सेमी/जायद 25-30 सेमी।

उर्वरकों की मात्रा एवं प्रयोग :-

नाइट्रोजन - 8 किग्रा प्रति एकड़, फास्फोरस - 15 किग्रा प्रति एकड़ बुवाई से पूर्व ड्रिल करें, बुवाई से पूर्व जिप्सम 55 किग्रा प्रति एकड़ ड्रिल करने पर उपज में वृद्धि होती है। (डी.ए.पी. : 35 किग्रा प्रति एकड़ अथवा एसएसपी :- 100 किग्रा प्रति एकड़ एवं यूरिया 18 किग्रा प्रति एकड़)

बीज उपचार :- बुवाई से पूर्व बीज को थायरम या केपटान 3 ग्राम प्रति किग्रा बीज की दर से उपचारित करें।

सिंचाई :- मूंग की फसल को मुख्यत: 2-3 सिंचाई की आवश्यकता होती है।

कीट एवं रोग प्रबंधन :- पीला मोजेक रोग के विषाणुओं को फसल में फैलाने वाले तथा रस चूसने वाले कीटों की रोकथाम के लिए डायमेथोएट (रोगोर 30 ईसी) 2.5 एमएल प्रति लीटर की दर पानी में मिलाकर छिड़काव करें।

फली छेदक : इस कीट की रोकथाम के लिए फूल-फली आने पर क्यूनालफॉस 25% ई.सी. अथवा मोनोक्रोटोफॉस 36% एस.एल. का प्रयोग करें।

कटाई :- मूंग की फलियों को पकने के तुरन्त बाद कटाई कर लेनी चाहिए। अन्यथा दाने झड़ने शुरू हो जाते है।

फसल अवधि :- 60 से 70 दिन (अनुकूल मौसम एवं परिस्थितियों में)

चेतावनी :- उपरोक्त सुझाई गई विधियां कम्पनी के अनुसंधान केन्द्रों पर लिए गए परीक्षणों पर आधारित है इसमें स्थान व पर्यावरण के अनुसार बदलाव संभव है। अच्छी फसल की प्राप्ति के सम्बंध में मार्गदर्शन के लिए निकटतम राज्य कृषि विश्वविद्यालय/कृषि विज्ञान केन्द्र/निकटवर्ती कृषि अधिकारी से सलाह लें।

निर्माता एवं विपणनकर्ता :

जय शंकर सीड्स प्रा. लि.

E-176, फेज फर्स्ट, रिको इण्डस्ट्रीयल एरिया
श्रीगंगानगर - 335002 (राजस्थान)

MH-421
(ਮੂੰਗ ਬੀਜ)

ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਖੇਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ : ਮੂੰਗ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਡੂੰਘੀ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਵਾਲੀ ਦੋਮਟ ਜਾਂ ਹਲਕੀ ਮਿੱਟੀ ਸਭ ਤੋ ਢੁਕਵੀ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਸ਼ੋਰੇ ਆਲੀ ਨਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹਿਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ 2-3 ਵਾਰ ਵਾਹੋ ਅਤੇ ਲੈਵਲਰ ਨਾਲ ਪੱਧਰ ਕਰੋ।

ਬਿਜਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ : ਸਾਉਣੀ ਦੀ ਮੂੰਗੀ 15 ਜੂਨ ਤੋ 15 ਜੁਲਾਈ ਦੇਰ ਨਾਲ ਬਿਜਾਈ 20 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ।
ਜ਼ੇਦ ਮੂੰਗ 1 ਮਾਰਚ ਤੋ 30 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਦੇਰ ਨਾਲ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ।

ਬੀਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਦੂਰੀ :

ਬੀਜ ਦਰ : ਸਾਉਣੀ 6-7 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ/ਜ਼ੇਦ 10-12 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ।

ਕਤਾਰ ਤੋ ਕਤਾਰ ਦਾ ਵਿੱਥ : ਸਾਉਣੀ 30-40 ਸੈਮੀ. / ਜ਼ੇਦ 25-30 ਸੈਮੀ.।

ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਵਰਤੋ :-

ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ - 8 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਫਾਸਫੋਰਸ 15 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਬਿਜਾਈ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਡਰਿੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਪਸਮ 55 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਬਿਜਾਈ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਡਰਿੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (D.A.P. : 35 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਜਾਂ SSP 100 ਕਿਲੋ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਯੂਰੀਆ (18 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ)

ਬੀਜ ਉਪਚਾਰ:- ਬਿਜਾਈ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਥੀਰਮ ਜਾਂ ਕੇਪਟਾਨ ਨਾਲ 3 ਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਬੀਜ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸੋਧੋ।

ਸਿੰਚਾਈ :- ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ 2-3 ਸਿੰਚਾਈਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੀਟ ਅਤੇ ਰੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਨ : ਫ਼ਸਲ ਵਿੱਚ ਪੀਲੇ ਮੋਜ਼ੇਕ ਵਾਇਰਸ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜਿਆਂ ਅਤੇ ਰਸ ਚੂਸਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਡਾਈਮੇਥੋਏਟ (ਰੋਗਰ 30 ਈਸੀ) ਨੂੰ 2.5 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਪਰੇ ਕਰੋ।

ਫਲੀ ਛੇਦਕ : ਇਸ ਕੀੜੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਫੁੱਲ ਆਉਣ ਅਤੇ ਫਲੀ ਬਣਨ ਦੇ ਸਮੇ ਕੁਇਨਾਲਫੋਸ 25% ਈਸੀ ਜਾਂ ਮੋਨੋਕ੍ਰੋਟੋਫੋਸ 36% ਐਸਐਲ ਦੀ ਵਰਤੋ ਕਰੋ।

ਕਟਾਈ : ਮੂੰਗੀ ਪੱਕਣ ਤੋ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੱਟਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਹੀ ਤਾਂ ਦਾਣੇ ਡਿੱਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਮਿਆਦ :- 60 ਤੋ 70 ਦਿਨ (ਅਨੁਕੂਲ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਵਧਾਨੀ : ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰੀਖਣਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੀ ਫ਼ਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਾਜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ/ਨੇੜਲੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰੋ।

ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਮਾਰਕਿਟ :

ਜੈ ਸ਼ੰਕਰ ਸੀਡਸ ਪ੍ਰਾ. ਲਿ.

E-176, ਫੇਜ਼-1st, ਰਿਕੋ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ
ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ - 335002, ਰਾਜਸਥਾਨ